

Miljöbokslut 2010

Slutredovisning av Agenda 21
med klimatstrategi och energiplan 2004–2010

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Bakgrund - struktur och innehåll	4
Resultat - Vad har genomförts under programperioden?.....	5
Analys av agenda 21 och energiplanen	8
Förslag på nytt Miljöprogram med klimatstrategi och energiplan	8
AGENDA 21 MED KLIMATSTRATEGI	
Begränsad klimatpåverkan	10
Transporter	10
Frisk luft.....	12
Giftfri miljö	13
Ingen övergödning	14
Grundvatten av god kvalitet.....	15
Ett rikt växt- och djurliv.....	16
Levande skogar.....	17
Ett rikt odlingslandskap	18
God bebyggd miljö.....	19
Buller	20
Trygghet, demokrati och jämställdhet	20
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	21
Levande sjöar och vattendrag	21
Hav i balans samt levande kust och skärgård	22
Säker strålmiljö	22
Myllrande våtmarker	23
Bara naturlig försurning.....	23
Skyddande ozonskikt	24
ENERGIPLANEN	
Övergripande mål.....	25
Mål på lång sikt	25
Delmål.....	25
Generella åtgärder.....	25
Åtgärder för säker och miljöanpassad energitillförsel	25
- Generella åtgärder	25
- Uppvärmning i centralorten	26
- Uppvärmning i övriga tätorter	26
- Enskild uppvärmning.....	26
- Produktion och tillförsel av kyla	27
- Produktion och tillförsel av el.....	27
Åtgärder för hushållning med energi.....	27
- Generella åtgärder	27
- Kommunal energi- och klimatrådgivning	27
- Energieffektivisering i kommunens egen verksamhet	28

Sammanfattning

Södertälje kommuns agenda 21 med klimat- och energiplan omfattar åren 2004–2010. Strukturen i programmet utgår från de 16 nationella miljömålen. Det övergripande målet har varit ”att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta”. Målsättningen är att Agenda 21 ska vara ett levande dokument som integreras i de lokala samhällets olika delar.

Programmet innehåller 52 lokala mål samt 136 lokala åtgärder. Uppföljning av de lokala målen visar att 23 har uppnåtts, 25 påbörjade samt att fyra av de lokala målen inte kommer att nås. Uppföljningen av lokala åtgärder visar att 59 är genomförda, 73 påbörjade samt att fyra bedöms inte längre som relevanta att arbeta med.

Resultatet visar alltså på att flertalet av lokala mål och åtgärder har påbörjats men inte är genomförda. En genomgång och analys av programmet visar att strukturen och det stora antalet mål och åtgärder är mycket svår att överblicka. Programmet har därför varit svårt för nämnder och verksamheterna att arbeta med. Det saknas en tydlig koppling till kommunens övriga styrdokument och att det saknas framför allt en ordentlig struktur och plan för uppföljning.

Ambitionen att integrera Agenda 21 i samhällets alla delar programmet, till exempel partnerskap med företag samt att få in flera barn och ungdomar i processen, har inte lyckats på det sätt som var målsättningen. Även om mycket bra har genom-

förts genom kampanjer och aktiviteter inom kommunen.

Förslaget på nytt Miljöprogram föreslås bli skarpare och få en tydligare struktur med färre mål och åtgärder och utgå från de områden som kommunen har rådighet över. En plan för uppföljning ska också tas fram för det nya Miljöprogrammet.

Sammanfattningsvis har dock Södertälje varit och är ett mycket gott föredöme som har genomfört mycket inom miljöområdet, vilket beskrivs i Miljöbokslutet 2010–slutredovisning av Agenda 21 med klimat och energiplan.

Bakgrund – struktur och innehåll

Södertälje kommuns agenda 21 och energiplan omfattar åren 2004-2010. Strukturen i programmet utgår från de 16 nationella miljömålen (miljökvalitetsmålen) och har haft tre särskilda kännetecken:

- Klimatfrågan har högsta prioritet
- Omsorg om goda boendemiljöer
- Södertälje ska vara en grön kommun med levande parker, skogar och ett levande odlingslandskap.

Det övergripande målet är "att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta". Fokusområden för Södertälje har varit:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Grundvatten av god kvalitet
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Ett rikt växt- och djurliv
- God bebyggd miljö

Framtidens samhälle – allas ansvar

Under varje avsnitt finns en rubrik med texten "Något kan alla göra" som innehåller tips och råd till medborgare, företag och medarbetare.

Ingen hyllvärmare

Agenda 21-programmet ska vara ett levande dokument som ska följas upp. Åtgärderna ska årligen beaktas i Verksamhetsuppföljningen och i Mål och budget. En kontaktperson ska utses för Agenda 21 och checklistor ska tas fram som stöd för verksamheterna.

Strategier för att nå målen har varit att Agenda 21 integreras i det lokala samhällets olika delar genom att:

- Skapa partnerskap med företag och stora arbetsplatser för minskad klimatpåverkan
- Engagera flera barn och ungdomar i processen. Förskolor och skolor ska uppmuntras till att utveckla en tydlig miljöprofil.
- Kommunen ska vara ett föredöme och visa på möjligheter till hållbara lösningar.

Resultat – Vad har genomförts under programperioden?

UPPFÖLJNING AV LOKALA MÅL OCH JÄMFÖRELSE MED MILJÖKVALITETSMÅLEN

Programmet innehåller 52 lokala delmål. Resultatet för de lokala målen visar att 23 lokala delmål har uppnåtts och det är de lokala målen inom:

Klimat (även i Energiplan)

Södertälje är ett föredöme och har minskat utsläppen med ca 50 % sedan 1990 och är på väg att klara de lokala målen. Nationellt har Sverige har varit ett föredöme och minskat utsläppen mycket sedan 1990.

Målet begränsad klimatpåverkan är med ett globalt fokus mycket svårt att nå. Trenden är negativ eftersom utsläppen av växthusgaser generellt ökar. I beräkningarna finns inte heller de utsläpp med som generas i produktionen av varor och tjänster som sker i andra länder, vilket bedöms öka utsläppen med i genomsnitt 25 %.

Skyddande ozonskikt

Målet Skyddande ozonskikt bedöms regionalt och nationellt möjligt att nå. Halterna av ozonnedbrytande ämnen minskar tack vara ett internationellt samarbete. Regeringen har också beslutat om användningsförbud för HTFC (klorfluorväten, vilket finns i äldre kylanläggningar och värmepumpar). Trenden för tillståndet i miljön är fortsatt positiv.

Bara naturlig försurning

Försurningen minskar. Målet bedöms kunna nås i länet till skillnad från andra

delar av landet (på grund av att sjöfartens utsläpp ökar). Ökad efterfrågan på skogsråvaror kan också medföra ökad försurning från skogsbruket.

Myllrande våtmarker

Målet bedöms som rimligt att nås i länet och nationellt. Hänsynen till våtmarker måste dock bli bättre inom främst skogsbruket. Ytterligare resurser behövs för skydd av myrar samt för anläggning och restaurering av våtmarker.

25 av de lokala målen har påbörjats. Det är de lokala målen inom:

Giftfri miljö

Målet bedöms i länet och nationellt som svårt att nå. Diffus spridning av farliga ämnen från varor och processer är svåra att kontrollera. Produktionen av varor och kemikalier ökar, särskilt i länder med svag kemikaliekontroll. Effekterna i miljön i EU:s beslut dröjer och dagens EU-regler behöver kompletteras.

Grundvatten av god kvalitet

Målet är möjligt att nå nationellt. Grundvatten påverkas av jordbruk, tätorter, förorenad mark våghållning och för stora uttag. Uppföljningen av påverkan är bristfällig och många vattentäkter saknar adekvat skydd. Vattenmyndigheten åtgärdsprogram bedöms dock kunna bidra till att målet nås.

Ett rikt växt och djurliv

Målet bedöms i länet och nationellt som svårt att nå. Förlusten av biologisk mångfald, både arter och ekosystem fortsätter trots vidtagna åtgärder. Flera vanliga arter minskar, till exempel fåglar i jordsbrukslandskapet. Läget för hotade arter har försämrats. Dagens nyttjande av många biologiska resurser är inte hållbart.

Levande skogar

Målet bedöms som svårt att nå i länet och nationellt. Skogen brukas intensivt. Mängden död ved och äldre lövrik skog ökar. Samtidigt avverkas skog i värdefulla naturmiljöer och kulturmiljöer skadas. Hänsyn till dessa miljöer behöver bli bättre och resurser för att långsiktigt bevara dem behöver öka.

Ett rikt odlingslandskap

Målet bedöms som möjligt att nå i länet och nationellt förutsatt att ytterligare åtgärder genomförs, både inom livsmedelsproduktionen och på marknaden så att lantbrukarna får avsättning för det som produceras. Natur- och kulturvärden hotas av både igenväxning och intensivt jordbruk. Den positiva utvecklingen för några indikatorer har vänt och trendpilen har ändrats till svårbedömd.

God bebyggd miljö

Målet bedöms som svårt att nå i länet och nationellt. Buller och dålig inomhusmiljö ger hälsoproblem. Kulturvärden värnas

Resultat (forts)

inte i tillräcklig omfattning. Bedömningen av delmålet om avfall har ändrats och bedöms nu tillsammans med övriga delmål (utom för målet om energianvändning mm i byggnader), som mycket svårt att nå i tid.

Buller

Målet för trafikbuller bedöms som mycket svårt att nå i länet samt nationellt.

Levande sjöar och vattendrag

Målet bedöms som möjligt att nå i länet och nationellt. Jord- och skogsbrukets hänsyn till vattenmiljöer behöver öka. Arbetet att bevara kultur- och naturmiljöer går för

sakta. Satsningar på restaureringsåtgärder behöver öka. Vattenförsörjningsplaner för ytvattentäkter saknas på många håll.

Säker strålmiljö

Målet bedöms som svårt att nå i länet och nationellt. Även om ytterligare åtgärder genomförs så är trenden oförändrad.

Fyra av de lokala målen kommer inte att nås. Det är de lokala målen inom:

Utsläpp från Vägtrafiken

De regionala och nationella målen är

mycket svåra att nå. Globalt är trenden negativ och pekar mot fortsatta utsläpp.

Marknära ozon

Målet bedöms som mycket svårt att nå i länet och nationellt. Bildande av ozon sker i kraftigt förorenad luft under inverkan av solljus.

Övergödning

Stockholms län är det länet som har störst problem med övergödning av kust, sjöar och vattendrag och den nationella uppföljningen av övergödningen (kväve och fosfor) visar att målen är mycket svåra att nå och att utvecklingstrenden är negativ.

UPPFÖLJNING AV LOKALA ÅTGÄRDER

Programmet innehåller hela 136 åtgärder (inklusive åtgärderna i energiplanen). Resultatet visar att:

59 åtgärder är genomförda
73 åtgärder är påbörjade.
4 åtgärder bedöms inte som relevanta att arbeta med.
Resultatet visar att flertalet åtgärder är genomförda eller påbörjade. Detta är posi-

tivt. En stor andel åtgärder är dock främst påbörjade och inte genomförda, vilket är negativt. Miljöbokslut 2010 visar på få skillnader i status på åtgärderna jämfört 2010. Kommentarer från ansvariga tjänstemän för 2010 är markerade med blå text.

UPPFÖLJNING AV STRATEGIER FÖR ATT NÅ MÅLEN

Partnerskap för minskad klimatpåverkan

Vissa kontakter har tagits i samband med kampanjer till exempel Trafikantveckan och Earth hour där flera lokala företag har medverkat men det finns mycket kvar att göra kring samarbeten och partnerskap. Företagen arbetar naturligtvis på med miljöfrågor på egen hand. Kommunen skulle kunna lyfta fram och samarbeta med företag i större utsträckning.

Fler barn och ungdomar i processen

Flera förskolor är grön flaggcertifierade, vilket är ett verktyg för verksamheter att arbeta med hållbarhetsfrågor. Flera skolor har också varit aktiva i Earth hour. Ungdomsnätverket Resilience och ungdomsrådet har engagerat sig och drivit miljöfrågor. Även inom detta område skulle kommunen kunna arbeta mer strukturerat och vara ett stöd. Till exempel skulle skolor och förskolor få stöd att miljöcertifiera sig.

Kommunen som föredöme

Kommunen har varit och är ett föredöme inom miljöområdet och har genomfört mycket, till exempel:

- Kommunen köper el som enbart är producerad av vind och vatten.
- Igelstaverkets kraftvärmeverk som minskar utsläppen av koldioxid med ca 25 000 ton kg CO₂ per år.
- Gröna påsen – en möjlighet för alla hushåll att samla in organiskt material. Kompostmaterialet omvandlas till fordonsgas.
- Bilpool – kommunen har en intern bilpool som planeras att öppnas för boende på helger och kvällar.
- Hög andel, hela 32 %, av kommunens livsmedel är ekologiska och alla kommunala köken är krav-certifierade.
- I kommunen finns 20 naturreservat och ett till planeras i Moraåns dalgång!
- Kretsloppsprojekt. Kommunen arbetar med att sluta kretsloppen från enskilda avlopp och minska läckage av näringsämnen i sjösystemen.

- Hela 92 % av kommunens personbilar är miljöbilar.
- Kommunen deltar genom olika projekt i EU-projektet Beras med syfte att förbättra tillståndet i Östersjön.
- Södertälje är en Fair trade-kommun, vilket innebär att vi tar ansvar för att kommunen tillsammans med näringslivet ställer etiska krav på sin konsumtion.
- Ny klimatstrategi är ute på remiss och ska styra mot att Södertälje blir en fossilbränslefri kommun.
- Gröna familjen – familjen Boyaci – har som ett gott exempel visat hur en familj kan leva energismart och spara pengar och miljö.
- Gratis energirådgivning till hushåll och företag. Hushåll och företag kan kontakta energirådgivningen och få råd och tips om hur de kan spara energi och leva klimatsmart.

Analys av agenda 21 och energiplanen

Svåra, komplexa och för många mål

Generellt är det mycket svårt och komplext att koppla lokala mål och åtgärder till miljö kvalitetsmålen och visa vilken betydelse kommunens arbete har för miljön i stort. Agenda 21 saknar brist på fokus och de största och viktigaste miljöfrågorna för kommunen är otydliga. De övergripande målen bör också kopplas till kommunens stora utvecklingsområden, till exempel attraktivt boende. Det är också svårt att statusbedöma mål och åtgärder eftersom de i hög utsträckning inte är mätbara. Antalet mål och åtgärder bedöms som alldeles för många och gör att programmet blir svårt att överblicka. Uppdelningen mellan lokala mål och åtgärd är också otydlig.

Koppling och stöd för verksamheterna saknas

Det varierar mycket hur väl nämnderna har tagit upp målen i sina egna verksamhetsprogram. En genomgång av verksamhetsplaner för 2010 visar att flest åtagande kopplade till Agenda 21 har Kommunstyrelsen, Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska

nämnden samt Miljönämnden. Detta har sin förklaring att det huvudsakligen är de nämnderna som är berörda av Agenda 21 men ambitionen var att nå ut till hela verksamheten.

Checklistor som enligt programmet skulle tas fram som stöd för verksamheterna har inte heller genomförts.

Plan för uppföljning saknas

Vad som verkligen också saknas är en plan och struktur för hur uppföljningen av programmet ska gå till och hur den är kopplad till kommunens övriga styrdokument som verksamhetsplaner och Mål och budget. Detta innebär att det har varit mycket godtyckligt om mål och åtgärder från Agenda 21 har arbetats in i nämndernas egna planer.

Otydligt program när "allt" ska med

Avsnittet något kan alla göra som innehåller tips och råd bedöms inte relevant att ha med i Agenda 21-programmet. Tips och råd till medborgare bör kommuniceras mer genomtänkt och produkten framstår som rörig och otydlig när "allt" ska vara med.

Enkät till verksamheterna

Ett nytt Miljöprogram håller på att tas fram om ska ersätta Agenda 21. En enkät har därför skickats ut till kontoren och nämnderna förför att få in synpunkter och förslag inför arbetet med ett nytt miljöprogram. I svaren som redovisas framkommer bland annat att:

- Strukturen på Agenda 21 är svår att överblicka och att uppdelningen mellan fokusområde, mål och åtgärder är otydlig.
- De lokala målen och åtgärderna är svåra att koppla till verksamheterna och särskilt till de mjuka verksamheterna inom vård och skola
- Kopplingen till nämndernas verksamhetsprogram och Mål och budget är otydlig.
- Programmet behöver bättre kopplas till Södertäljes utvecklingsområden till exempel attraktivt boende (det var också en uttalad vilja i "Omsorg om boendemiljöer").
- Många åtgärder bedöms inte relevanta för kommunen att arbeta med.

Förslag på nytt Miljöprogram med klimatstrategi och energiplan

Miljöprogram

Förslaget på nytt Miljöprogram kommer att ha en enklare struktur med färre mål och åtgärder och utgå från de områden som kommunen har rådighet över.

Det nya miljöprogram utgår från fyra fokusområden:

- Mark och vatten
- Energi och klimat
- Bebyggelse och transporter
- Konsumtion och beteende

Varje fokusområde är i sin tur indelat i:

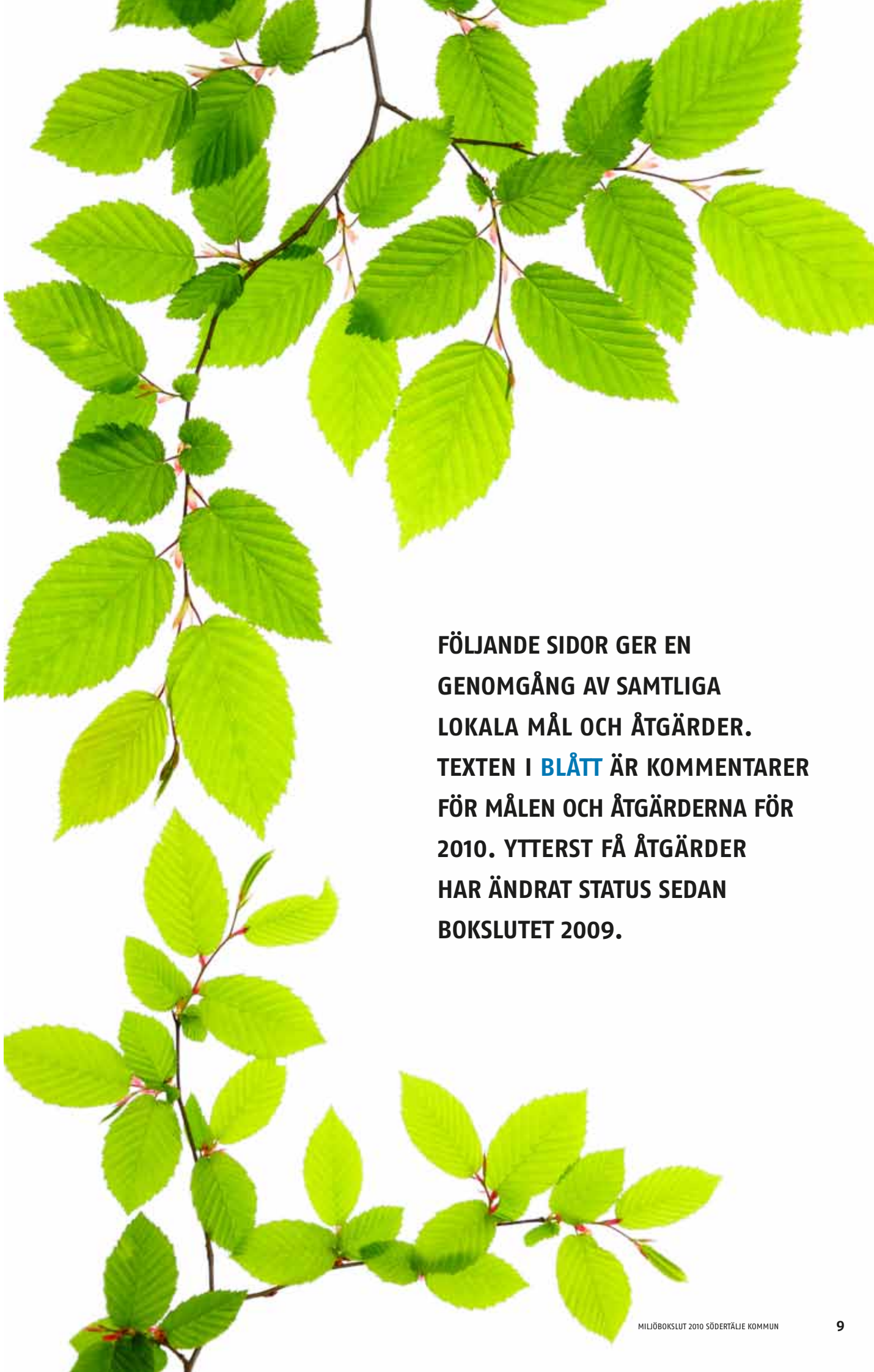
- Kommunens långsiktiga strävanden
- Kommunens mål
- Kommunens åtgärder

En sammanställning (matris) för uppföljning av åtgärderna ska också tas fram. För att enkelt redovisa och styra enligt kommunens miljömål samt följa upp miljömålen i nämnder och verksamheter.

Förslag på nytt Miljöprogram kommer att skickas på internremiss under hösten.

Klimatstrategi och energiplan

En ny Klimat och energiplan har tagits fram som är skickad på internremiss. Strategin ska styra att Södertälje ska bli en fossilbränsle fri kommun och gäller från 2011–2014.

**FÖLJANDE SIDOR GER EN
GENOMGÅNG AV SAMTLIGA
LOKALA MÅL OCH ÅTGÄRDER.
TEXTEN I **BLÅTT** ÄR KOMMENTARER
FÖR MÅLEN OCH ÅTGÄRDERNA FÖR
2010. YTTERST FÅ ÅTGÄRDER
HAR ÄNDRAT STATUS SEDAN
BOKSLUTET 2009.**

NATIONELLT MÅL: BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte ger betydande negativa effekter. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

LOKALA DELMÅL

Södertälje kommun arbetar för att minimera sin förbrukning av fossila bränslen.

År 2007 värms inga fastigheter med kommunala verksamheter med fossila bränslen från enskilda pannor.

Kommentar: I stort sett värms inga kommunala fastigheter med enskilda pannor.

År 2010 baseras Söderenergis fjärrvärmeproduktion till minsta 80 % förnyelsebara bränslen (enl IPCC definition av förnyelsebara bränslen), **Kommentar:** Idag uppgår Söderenergis andel biobränslen till ca 90 %.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
UPPVÄRMNING – ELFÖRBRUKNING			
Södertälje kommun föregår med gott exempel. Kommunen arbetar bland annat aktivt för att fjärrvärmeansluta eget byggande. Kommunen verkar också för att nyproduktion av hus utanför fjärrvärmenätet förbereds för en kollektiv anslutning till när- eller fjärrvärme eller annat kollektivt uppvärmningssystem. Dessutom fortsätter kommunen att köpa "grön el". (I övrigt hänvisas till Södertälje kommuns energiplan)		Kommunen arbetar enligt åtgärden vid all planering och byggande. Kommunen köper endast el som är producerad av vatten eller vind. Solfångare finns på tre nybyggda förskolor. Anlitade arkitekter har fått direktiv att ta särskild hänsyn till energibesparande åtgärder inför nybyggnation till exempel vid kvarteret Lampan och vid framtagande av detaljplan för Stockholmsberget.	
Södertälje kommun verkar för att fjärrkylanätet i centralorten byggs ut till att omfatta alla större konsumenter av komfortkyla.	Kommunstyrelsen	Aktiviteten är genomförd. Kapaciteten på nuvarande system är fullt utnyttjad. Det är i nuläget inte aktuellt att bygga ut systemet ytterligare.	
Södertälje kommun verkar i samarbete med övriga inblandade kommuner, för att samtliga Söderenergis anläggningar uppnår målet (att fjärrvärmeproduktionen till minst 80 % ska baseras på förnyelsebara bränslen) till år 2010.	Kommunstyrelsen	Arbetet pågår. Idag uppgår andelen biobränslen till ca 90 %.	
Södertälje kommun verkar för att Igelstaverket omvandlas till biobränslebaserat kraftvärmeverk	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd och innebär att utsläppen av växthusgaser från Igelstaverken sänks med ytterligare 75 000 ton kg koldioxid per år.	

Transporter

LOKALA DELMÅL

Södertälje kommun arbetar för att minimera sin förbrukning av fossila bränslen. År 2010 drivs 75 % av kommunens fordon med icke-fossila bränslen. **Kommentar:** 92 % av kommunens bilar är miljöbilar. 76 % om även koncernen räknas in.

År 2010 har utsläppen av koldioxid från vägtrafiken inom Södertälje kommun stabiliserats på 1990 års nivå.

Kommentar: Målet är ej genomfört och blir mycket svårt att nå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länsstyrelsens bedömning).

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utarbetar en Södertälje MaTs (utredning för ett miljöanpassat transportsystem) inom Södertälje kommun. Dess mål är att hitta åtgärder för att minska vägtrafikens utsläpp bl.a. genom att fler åker kollektivt, går eller cyklar samt för att bättre ta tillvara den befintliga infrastrukturen.	Kommunstyrelsen	Utredningar har påbörjats och genomförts för att minska trafikarbetet tex. av en extern bilpool samt samordning av kommunens varutransporter. Nya stombussar införs 2012 och kommunen ska marknadsföra dem på olika sätt. Åtgärder planeras också inom klimatstrategin.	
Södertälje kommun utarbetar en Resepolicy i syfte att minimera miljöpåverkan från de anställdas resor. I policyarbetet bör åtgärder som distansarbete, samåkning, ekokörning och andra åtgärder som leder till minskat bilåkande ingå.	Kommunstyrelsen	En resepolicy är antagen och kommunen arbetar vidare med att klimatanpassa sina resor inom projektet Cero. En resvaneundersökning kommer att genomföras under 2011.	
Södertälje kommun verkar för att nya bostäder, och annan verksamhet i kommunens tätorter, byggs efter kollektivtrafikförsörjda stråk och/eller i anslutning till gång- och cykelvägar.	Stadsbyggnadsnämnden	Ambition i det kontinuerliga planeringsarbetet.	

Södertälje kommun inventerar och förbättrar vägvisningarna på gång- och cykelbanorna och ser över och föreslår förbättringar på cykelparkeringarna.	Tekniska nämnden	Ingår i pågående cykelplanarbete.	
Södertälje kommun ser till att gång- och cykelplanen (prioritetsgrupp 1) är genomförd år 2007.	Tekniska nämnden	Merparten av prioritetsgrupp ett är genomförd. En ny cykelplan antogs 2008.	
Södertälje kommun fortsätter att satsa på miljöfordon i syfte att 75 % av kommunens och bolagens fordon år 2007 ska drivas med icke-fossila bränslen.	Tekniska nämnden, kommunala bolagen	92 % av kommunens personbilar är miljöbilar. Kommunen har köpt in flera gasbilar under 2010 samt några elbilar.	
Kommunens upphandling av samhällsbetalda transporter genomförs så att de bidrar till att väsentligt minska transporternas miljöpåverkan.	Kommunstyrelsen	Kommunen ställer via Telge inköp krav på transporterna i upphandlingen, tex. på att minska antalet leveranser, på drivmedelsuppföljning, ecodriving etc.	
Södertälje kommun inför gratis parkering för miljöfordon.	Tekniska nämnden	Infört 1 juli 2006 och pågår till 2012. Under perioden 2009–2010 har 94 tillstånd hanterats. Förslag på ny policy håller på att tas fram där även de bränslesnåla bilarna ska omfattas.	
SAMVERKAN, KOMMUNIKATION OCH UPPFÖLJNING			
Södertälje kommun arbetar för ökat samarbete och överenskommelser om partnerskap med företag och stora arbetsplatser kring frågor som rör utsläpp av växthusgaser och minskade utsläpp från transportsektorn.	Kommunstyrelsen	Ett samarbete pågår med Scania om att utveckla och förstärka busstrafiken i Södertälje. Ett samarbetsavtal har skrivits mellan parterna. ÅtgärderÅtgärderÅtgärder planeras också inom klimatstrategin.	
Södertälje kommun tar initiativ till att bilda ett Mobilitetskontor i syfte att informera, starta pilotprojekt samt kommunicera mål, nyckeltal och åtgärder för minskade utsläpp från vägtrafiksektorn.	Kommunstyrelsen	Olika projekt har genomförts för att informera medarbetare och medborgare inom tex cykling. Bilpooler för hushåll planeras. Åtgärder hanteras och planeras också inom klimatstrategin samt inom ny översiktsplan.	
Södertälje kommun arbetar aktivt med utbildning i skolan för att nå ut med information och skapa dialog om växthus-effekten och vad man kan göra själv.	Utbildningsnämnden	Aktiviteten ingår i utbildningsplanen och berör alla elever. Miljöutbildningar har genomförts inom SFI. Utbildningsmaterial skickades också ut till alla skolor och förskolor i samband med klimatmanifestationen Earth Hour för att stärka skolornas arbete med miljö- och klimatfrågan.	
Södertälje kommun genomför regelbundna trafik- och cykelmätningar.	Tekniska nämnden	Biltrafiken mäts regelbundet. Cykelmätningar har genomförts sedan 2007 på totalt åtta platser där många cyklar. Cykelmätningarna visar generellt att cyklingen ökar i Södertälje.	
I Södertälje kommuns miljöövervakning ingår att följa upp hur utsläppen av växthusgaser förändras över tiden och att följa upp de övergripande målen inom målområdena "Begränsad klimatpåverkan" och "Frisk Luft".	Miljönämnden	Skер fortlöpande. Övervakningen täcker inte alla växthusgaser. Främst fokus på CO2.	
Via miljöboksluten och hemsidan kommunicerar Södertälje kommun utvecklingen inom klimatområdet samt övriga målområden.	Miljönämnden	Genomförs kontinuerligt. Under 2010 skickades Miljöbarometern ut till samtliga hushåll i Södertälje. Miljöbarometern beskriver tillståndet med miljön i kommunen samt ger tips och råd om vad människor själva kan göra.	

NATIONELLT MÅL: FRISK LUFT

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

LOKALA DELMÅL

- År 2005 överskrider inte halterna av partiklar i luft (PM₁₀) 40 mikrogram/m³ räknat som årsmedelvärde och 50 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde (miljö kvalitetsnorm). **Kommentar:** Vi klarar miljö kvalitetsnormen det vill säga dygnsmedelsvärdet och årsmedelvärdet. Miljö kvalitetsnormen som får överskridas högst 35 gånger överskreds mer än 31 gånger 2010 vilket troligen beror på den snörika vintern och färre perioder med torra vägbanor under våren. Samhällsbyggnadskontoret har förelagts att inkomma med åtgärdsplan och har redan under 2010 övertagit mätansvaret.
- År 2006 överskrider inte halterna kvävedioxid 40 mikrogram/m³ som årsmedelvärde, 60 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde och 90 mikrogram/m³ som timmedelvärde (miljö kvalitetsvärde). **Kommentar:** I mätningar som genomfördes klaras det nationella miljömålet 20 mikrogram/m³ per år, i urban bakgrund men inte i gaturum. Under de 9 mån 2010 som vi hittills fått rapporterade ligger bakgrundshalten på 17 mikrogram/m³ medan halten i gatunivå, som bara mäta under 6 mån, ligger på 27 mikrogram/m³. Under 2009 uppmättes 15,5 mikrogram/m³ respektive 24 mikrogram/m³. Målet bedöms svårt att nå pga ökad trafik och ökad andel dieselbilar samt pga kväveoxidens samspel med ozon.
- År 2010 överskrider inte halten marknära ozon 120 mikrogram/m³ som åtta timmars medelvärde (nationellt mål) **Kommentar:** Finns inga siffror för 2010 men i saldo 2009 sägs att "de totala utsläppen av flyktiga organiska ämnen i länet ligger under delmålnivån för 2010.
- Utsläpp av flyktiga organiska ämnen (VOC) minskar med 50 % mellan 1997 och 2010. **Kommentar:** Utsläppen har halverats sedan 1997.
- Utsläpp av kväveoxider minskar med 50 % jämfört 1995 och 2010. **Kommentar:** Svårt att få tillförlitlig statistik på detta på grund av att emissionsdatabasen under årens lopp har utvecklats. För att få en sådan uppgift behöver vi nog göra en beställning hos SLB. Annars kan väl en kommentar vara densamma som för kvävedioxidmålet.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utreder möjligheterna att införa en miljözon i centrum senast år 2007.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är inte aktuell att genomföra. Införandet av miljözon i Stockholm har även kommit Södertälje till stor del.	
Detaljplaneringen enligt plan- och bygglagen sker så att exponering för trafikavgaser minimeras. Nya planers effekter på det totala trafikarbetet analyseras.	Stadsbyggnadsnämnden	Ambition i det kontinuerliga planeringsarbetet.	
Södertälje Hamn utvecklar och skärper systemet med miljödifferierad taxa i syfte att påverka rederiernas val av motorer och bränslen.	Södertälje hamn	Ett system med rabatt alternativt tillägg på grundpriset för utsläpp av svavel och kväveoxid har genomförts. Åtgärden verkar dock inte ha gett någon effekt.	
Södertälje kommun utreder möjligheterna att införa generellt eldningsförbud av trädgårdsavfall med eldningsveckor vår och höst.	Miljönämnden	Åtgärden är genomförd. Beslutat 2007 i lokala föreskrifter till skydd för människors hälsa och miljön.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att informera kommuninvånarna om hälsoskydds föreskrifterna för vedeldning samt om hur man kan "elda rätt".	Miljönämnden	Sker fortlöpande. På webbplatsen och med återkommande aktiviteter.	
Södertälje kommun ansvarar för att trafikmätningar dels utförs för uppdatering av emissionsdatabasen hos luftvårdsförbundet, dels för uppföljning av effekterna av miljözonen.	Tekniska nämnden	Trafikmätningar genomförs regelbundet och vid behov.	
I Södertälje kommuns miljöövervakning av luftkvaliteten bevakas att miljö kvalitetsmålen uppnås.	Miljönämnden	Sker fortlöpande.	

NATIONELLT MÅL: GIFTFRI MILJÖ

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

LOKALA DELMÅL

 Senast till år 2010 har åtgärder identifieras som leder till att de större vattendragen inom kommunen senast år 2020 kan uppnå tillståndsklass 1, dvs mycket låga halter av metaller. Kanalströket undantaget. **Kommentar:** Målet är påbörjat och en inventering pågår.

 Saneringen av PCB-haltiga fogmassor och oljor är genomförda år 2010. **Kommentar:** Målet är uppnått. Telge bostäders bostadsbestånd är sanerat.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utarbetar en strategi för inventering och efterbehandling av områden där det finns stora risker för omfattande spridning av farliga ämnen till den omgivande miljön.	Miljö-nämnden	Åtgärden pågår. Under 2009 har inventeringen av potentiellt förorenade områden vid pågående miljöfarlig verksamhet att fortsatt. Vissa framsteg har uppnåtts på två hörprioriterade platser; Igelstatomten och Halldeponin. År 2010 förväntas beslutad strategi vara klar.	
I samband med nyexploatering inom Genetaområdet verkar kommunen för att Wasa våtmark kompletteras med ytterligare rening så att inte förorenat dagvatten belastar Måsnaren.	Stadsbyggnadsnämnden, Telge Nät	Åtgärden pågår. Överläggningar sker med Telge nät. Våtmarken fungerar inte. Telge nät har under 2008 genomfört ett mer intensivt kontrollprogram för att ta ställning till nya åtgärder.	
Södertälje kommun utarbetar drift- och underhållsplaner för gatuunderhållet i syfte att uppnå ett renare gatudagvatten.	Tekniska nämnden	Åtgärden behandlas i dagvattenpolicyn och frågan behandlas i en arbetsgrupp tillsammans med Telge nät.	
Södertälje kommun inventerar och reserverar mark för att säkerställa framtida lokala och gemensamma dagvattenlösningar	Stadsbyggnadsnämnden, Telge Nät	Åtgärden pågår och utreds i flera pågående detaljplaner.	
Södertälje kommun utarbetar "Riktlinjer för hälso- och miljöanpassat byggande i Södertälje" senast år 2005.	Stadsbyggnadsnämnden	Merparten av byggherrarna har arbetat fram egna riktlinjer och program för miljöanpassat byggande.	
Södertälje kommun, Telgebostäder och Telge Energi inventerar och åtgärdar förekomsten av PCB-haltiga fogmassor och oljor.	Stadsbyggnadsnämnden, Telge Nät, Telgebostäder,	Åtgärden pågår och Telge fastigheter prioriterar att genomföra detta.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att alla kontor, bolag och verksamheter använder riktlinjerna för miljöanpassad upphandling.	Samtliga nämnder och bolag	Åtgärden pågår. Tydliga miljökrav enligt Miljöstyrningsrådet och uppföljning av dem ställs av Telge inköp i samarbete med kommunen.	
Södertälje kommun utför kontinuerlig provtagning i det allmänna avloppsnätet med avseende på metaller och andra miljöstörande ämnen	Telge Nät	Provtagningar genomförs kontinuerligt av SYVAB.	

NATIONELLT MÅL: INGEN ÖVERGÖDNING

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

LOKALA DELMÅL

 Utsläppen av fosfor från mänskliga aktiviteter via avrinningsområdena till Mälaren och kustvatten är 15 % lägre år 2015 än de var år 1995. **Kommentar:** Målet blir mycket svårt att nå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länsstyrelsens bedömning).

 Utsläppen av kväve från mänskliga aktiviteter till Mälaren och kustvattnet är 45 % lägre år 2015 än de var år 1995. **Kommentar:** Målet blir mycket svårt att nå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länsstyrelsens bedömning).

 De av kommunstyrelsen prioriterade fritidshusområdena inom Södertälje kommun har senast år 2015 gemensamt vatten och avlopp. **Kommentar:** Arbete med kretsloppssystem för små avlopp pågår.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun prioriterar följande områden i syfte att ordna gemensamma lösningar för vatten och avlopp, t ex kommunal anslutning eller lokala samfällda reningsverk: <ul style="list-style-type: none"> - Viksberg/Viksäter - Sandviken - Dammkärr/Vattubrinken - Lerhaga 	Kommunstyrelsen	Åtgärden är påbörjad och områdena prioriteras i den ordning som Agenda 21-programmet anger. Tillsyn har främst bedrivits inom Stavbofjärdens avrinningsområde i Hölö/Mörkö där drygt 300 av ca 500 fastigheter är genomgångna varav 37 % hade avlopp som behöver åtgärdas. Generellt finns inte tillräckligt med resurser för att klara mål och åtgärder.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att skapa möjligheter att återföra näring från enskilda och större avloppsanläggningar till jordbruksmark eller liknande.	Miljönämnden	Kontoret deltar i projekt om kretsloppssystem för återvinning av slam och urin från enskilda avlopp där pilotanläggningar nu är igång. Arbete med VA-strategin pågår. Egenkontroll tillämpas för de enskilda eller små avloppsanläggningar det är relevant.	
Södertälje kommun utarbetar ett kontrollprogram för att kunna följa upp tillståndet i kommunens vattendrag.	Miljönämnden	Åtgärden är påbörjad. Genom den nya lagstiftningen som tillkommit efter EU:s vattendirektiv blir det miljö kvalitetsnormer för vatten. Vattenmyndigheten har gjort kontrollprogram som dock behöver kompletteras på lokal nivå.	

NATIONELLT MÅL: GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET

Grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

LOKALA DELMÅL

- Grundvattenförande geologiska avlagringar som är av vikt för nuvarande och framtida vattenförsörjning har senast år 2010 ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vatten. (Nationellt delmål)
Kommentar: Det finns inget långsiktigt skydd annat än vattendirektivets krav om att inget vatten får försämrats. Det finns också en åtgärdsplan som vattenmyndigheten har tagit fram. Varje kommun ska ta fram vattenplaner men det har inte påbörjats än.
- Mälarens och Vällingens vattenkvalitet försämrats inte. **Kommentar:** Ett nytt vattenskyddsområde är på gång för Södra Mälaren och ett nytt vattenskyddsområde för Östra Mälaren har fastställts.
- Inga verksamheter bedrivs inom vattenskyddsområdena, som kan hota kvaliteten på grundvattnet.
Kommentar: Det pågår ett arbete att skydda Malmsjöåsen, till exempel genom att skapa vägskydd från Enhörna-leden, vilket är påbörjat men ej färdigtställt. När det nya skyddsområdet för Södra Mälaren är fastställt kommer det ändå att passera många fartyg genom skyddsområdet vilket kan hota vattenkvaliteten om en olycka händer. Sjöfartsverket ansvarar för kontrollen i kanalen.
- Alla människor som bor eller är verksamma inom vattenskyddsområdena har kännedom om de skyddsföreskrifter som gäller. **Kommentar:** Kommunen har medverkat vid informationsmöten.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun identifierar de grundvattenförande områden som utgör värdefulla grundvattenresurser och som därmed bör skyddas mot exploatering och föroreningar. Senast år 2010 har de identifierade områdena givits ett tillräckligt skydd mot åtgärder som negativt kan påverka vattnets kvalitet.	Kommunstyrelsen	Identifieringen är genomförd och sammanställd av vattenmyndigheten. Områdena har ännu inte fått tillräckligt stöd. Åtgärden bör prioriteras i arbetet med att ta fram en ny översiktsplan.	
Södertälje kommun prioriterar tillsynen av de verksamheter som ligger inom de kommunala vattenskyddsområdena.	Miljönämnden	Genomförs fortlöpande.	
Södertälje kommun deltar aktivt i arbetet med att skydda Mälaren och verkar för att förbättra säkerheten hos miljöfarliga transporter som passerar kommunen.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår. Södertälje kommun deltar i arbetet med att skydda Mälaren genom en aktiv medverkan i Mälarens vattenvårdsförbund. Det är svårt att påverka fartygst transportererna.	
Södertälje kommun samarbetar med de grannkommuner med vilka vi har gemensamma grundvattentillgångar, så att viktiga principfrågor hanteras lika.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår kontinuerligt men fokus ligger framför allt på gemensamma ytvattentäkt tillgångar. Ett kontrollprogram föreslås samordnas av Länsstyrelsen.	
Södertälje kommun bedriver ett aktivt informationsarbete och en levande dialog med boende och verksamma inom vattenskyddsområdena.	Telge Nät Miljönämnden	Information sker alltid till verksamma inom berörda områden.	
Södertälje kommun upprättar ett kontrollprogram i syfte att följa Vällingens vattenkvalitet.	Telge Nät	Ett kontrollprogram för Vällingen är inte längre ett relevant mål för Telge Nät eftersom Vällingetäkten är ersatt av direkt ledning från Djupdal.	

NATIONELLT MÅL: ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV

Alla arter som naturligt förekommer i Sverige ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med bibehållen genetisk variation. Den biologiska mångfalden bevaras genom att arternas livsmiljöer och ekosystemens funktioner och processer värnas. Naturen med dess växter, djur och övriga organismer är en väsentlig del av människans livsmiljö och en grund för vår hälsa och välfärd.

LOKALA DELMÅL

 Senast till år 2010 har förutsättningar skapats för att bibehålla eller öka antalet djur och växtarter med livskraftig förekomst i jordbruks- och skogslandskapet inom Södertälje kommun. Särskild prioritet ges till alla hotade (akut hotade, starkt hotade och sårbara) växt- och djurarter. **Kommentar:** Kommunen arbetar aktivt med målet genom att informera, skydda och sköta naturområden.

 Mängden död ved, arealen äldre lövrik skog och gammal skog bevaras och förstärkas till år 2010. **Kommentar:** Kommunen arbetar med frågan, främst i naturreservaten.

 År 2010 finns de nyckelbiotoper som kommunen har kännedom om år 2003 fortfarande kvar. **Kommentar:** Nyckelbiotoper finns kvar inom kommunens egen mark.

 Inga biotopskyddsområden som fanns inom odlingslandskapet år 2000 försvinner. **Kommentar:** I huvudsak finns de biotopskyddsområden som kommunen har kännedom om kvar.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun verkar för att skogsvårdsstyrelsen skyddar de särskilt värdefulla nyckelbiotoperna på kommunens mark.	Miljönämnden, Tekniska nämnden	Görs fortlöpande. Nyckelbiotoper har dock formellt sätt inget lagligt skydd. Markägare är dock skyldiga enligt miljöbalken att samråda med skogsstyrelsen om åtgärder som förändrar naturmiljön i en nyckelbiotop. Från 2010 får kommunen själv göra biotopskyddsområden. Under 2010 har vi bland annat fortsatt arbetet med att behålla och utveckla Moraåns dalgång genom betesavtal och med hjälp av röjning. Ett nytt biotopskyddsområde ska skapas i Bastmora senast 2011.	
Södertälje kommun inleder ett samarbete med skogsvårdsstyrelsen och kommunens markägare samt förvaltare av park- och grönområden i syfte att åstadkomma konkreta åtgärder för att öka andelen död ved, ädellövträd samt återskapa särskilt värdefulla nyckelbiotoper.	Miljönämnden, Tekniska nämnden	Kommunen har gjort en ny skogsbruksplan, där detta ingår. Miljökontoret har också haft kontakt med skogsstyrelsen och några privata markägare. Åtgärder görs även i skötsel av naturreservaten.	
Södertälje kommun ger kontinuerlig information och rådgivning till de markägare som hyser rödlistade arter på sin mark, enligt kommunens naturdatabank.	Miljönämnden	Information sker vid behov. Skogsstyrelsen informerar inom rådgivning och samråd i skogsbruket.	

NATIONELLT MÅL: LEVANDE SKOGAR

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

LOKALA DELMÅL

- Skogsbruket på kommunens mark är certifierat enligt FSC senast 2005. Södertälje kommuns skogar sköts med stor hänsyn till naturvårdens och friluftslivets intressen. **Kommentar:** Certifieringen pågår och kommunens skogar sköts med stor hänsyn till naturvård och friluftsliv.
- Skogsmarken brukas på ett sådant sätt att fornlämningar och övriga kända värdefulla kulturlämningar inte skadas. **Kommentar:** Södertälje kommuns gröna kilar tillvaratas och skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kilarnas betydelse för människors rekreation samt djur och växters spridningsmöjligheter.
- Grönområden och parker med rekreativvärden i kommunens tätorter bevaras. **Kommentar:** Viss exploatering av parkmark föreslås.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun värnar om de gröna kilarna och ser till att ny bebyggelse inte minskar kilarnas betydelse för människors möjlighet till rekreation samt djurs och växters spridningsmöjligheter.	Kommunstyrelsen, Stadsbyggnadsnämnden, Miljönämnden	Bevakas kontinuerligt i planarbetet.	
Vid planering av nya tätortsområden bör det finnas grönstråk ut i landskapet för naturupplevelser och rekreation samt förbindelser till andra naturområden i närheten.	Kommunstyrelsen, Stadsbyggnadsnämnden, Miljönämnden	Arbetet pågår och sker fortlöpande i planarbetet.	
Södertälje kommun bedriver redan nu sitt skogsbruk enligt kriterierna i FSC (Forest Stewardship Council), samt fortsätter arbetet med FSC-certifiering i syfte att kommunens skogsinnehav ska certifieras senast år 2005.	Tekniska nämnden	Arbetet pågår men är försenat. En skogspolicy är antagen 2008 och en ny skogsskötesplan har tagits fram och antagits i tekniska nämnden 2010.	
Som en fortsättning på arbetet med Södertälje kommuns gröna skogsbruksplan, utarbetas senast år 2005 en Skogspolicy där det bland annat framgår hur skogarna ska skötas med avseende på naturvårdens och friluftslivets intressen.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd och en skogspolicy är antagen 2008 i Tekniska nämnden.	
I de fall kommunen inte äger den tätortsnära skogen, tar Södertälje kommun kontakt med berörda markägare i syfte att träffa överenskommelser när det gäller miljöhänsynen i skogsbruket.	Miljönämnden Samhällsbyggnadsnämnden	Frågan behöver prioriteras och diskuteras inom organisationen	
Södertälje kommun startar en dialog med kommuninvånarna om vilka gröna rekreativområden som finns i tätorterna, värdet av dessa områden samt behovet av att skapa nya.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommunalnämnderna, Miljönämnden	Ingår i Grönplanen. Miljökontoret har också spridit information i naturguideboken.	
Södertälje kommun bör återkommande inhämta brukarnas, även barns och ungas, synpunkter på hur gröna bostadsnära områden bör skötas och utvecklas. Framförda synpunkter ska beaktas i t ex detaljplaner och skötselrutiner.	Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Miljönämnden	Kommunen har frekvent kontakt med enskilda medborgare.	
Södertälje kommun gör en inventering av kommunens skolgårdar. Syftet är att skapa en idékatalog för skolgårdar med mer grönska och mindre asfalt så att skolans utemiljöer kan användas i ett "grönt lärande" där eleverna får kunskaper i ekologi och omsorg av naturen.	Stadsbyggnadsnämnden, Utbildningsnämnden	Inventering har gjorts i "Skolgårdsprogrammet" och ingår nu i Skolprogrammet.	

NATIONELLT MÅL: ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

LOKALA ÅTGÄRDER

- Jordbruksmarker inom kommunen som är av nationellt, regionalt eller lokalt intresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet bibehålls. Brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. **Kommentar:** Viljan är att arbeta enligt detta mål, avsteg görs och vi borde bli bättre på att dokumentera dem.
- Hävden bibehålls på samtliga särskilt värdefulla naturbetesmarker och slättermarker inom Södertälje kommun. År 2010 är arealen naturbetes- och slättermark den samma som år 2000. **Kommentar:** I huvudsak arbetar kommunen enligt målet.
- År 2010 bör minst 20 % av åkerarealen odlas ekologiskt eller biodynamiskt. **Kommentar:** kommunen saknar rådighet att påverka odlingen på mark som vi inte äger. Södertälje kommuns inköp av ekologiska/biodynamiska livsmedel fördubblas till år 2005 (jämfört med 2002) för att därefter öka ytterligare. **Kommentar:** Målet är genomfört och uppnått och idag är 32 % av kommunens inköp av livsmedel ekologiska. Målet för 2010 är att öka inköpen av ekologiska livsmedel till 50 %.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Exploatering av särskilt produktiv jordbruksmark bör endast ske i undantagsfall och då föregås av en konsekvensanalys där olika samhällsintressen vägs samman. Påverkan på jordbruket, odlingslandskapet och den biologiska mångfalden samt viktiga naturvärden eller kulturmiljövärden bör uppmärksammas.	Stadsbyggnadsnämnden, Miljönämnden	Åtgärden ingår i miljöchecklistan. Åtgärden beaktas i samband med detaljplaneläggning och lokaliseringsprövning av ny bebyggelse på landsbygden.	
Södertälje kommun utreder vad kommunen kan göra för att underlätta en omställning till ekologisk/biodynamisk odling samt vilka åtgärder som kan stimulera lantbrukarna att hålla betesdjur.	Kommunstyrelsen	En inventering av betesmarker är genomförd tillsammans med kommunerna i Södertörn. Åtgärden kan sägas pågå i liten omfattning genom det informationsarbete som kommunens ekolog genomför kontinuerligt gentemot kommunens lantbrukare.	
Södertälje kommun fortsätter att handla ekologiskt eller biodynamiskt odlade livsmedel.	Samtliga nämnder och bolag	Arbetet pågår kontinuerligt. Andelen ekologiska inköp har under 2010 uppgått till ca 32 % av de totala inköpen av livsmedel.	
Södertälje kommun har som ambition att köpa rättvisemärkta produkter.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår och finns med i ny kostpolicy. Kommunen arbetar också för att bli en Fair trade city.	
I samarbete med de lokala lantbrukarna fortsätter kommunen att driva det pedagogiska projektet "Närodlat". Kommunens skolor engagerar sig i projektet och ger därmed barn och ungdomar möjlighet att se näringskedjan, "från jord till bord".	Kommunstyrelsen, Kommunledsnämnderna	Projektet har vilat de senaste tre åren men genomförs nu inom Berasprojektet "Diet for a clean baltic" och inom projektet "Lokal odling".	
Södertälje kommun arbetar aktivt tillsammans med lantbrukarnas intresseorganisationer för att informera och uppmuntra lantbrukare till åtgärder för minskad miljöpåverkan. Exempel är minskad gödsling och besprutning.	Miljönämnden	Åtgärden hanteras inom kretsloppsprojektet där det har bildats arbetsgrupper inom våtmarker, lokal optimering och vattenvård med mera. Åtgärden tas även upp inom tillsyn av jordbruket.	
Södertälje kommun ger, tillsammans med Länsstyrelsen, kontinuerlig information till kommunens lantbrukare om möjligheten att söka miljöstöd för åtgärder i syfte att bevara jordbrukslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden.	Kommunstyrelsen	Länsstyrelsen har huvudansvar för åtgärden. Åtgärden kan sägas pågå i begränsad omfattning.	
Kommunen bevakar hävden av naturbeten och slättermarker. Minst vart fjärde år följs inventeringen av de särskilt värdefulla naturbetes- och slättermarkerna upp.	Miljönämnden	En ängs- och hagmarksinventering har genomförts samt ett åtgärdsprogram som genomförs.	

NATIONELLT MÅL: GOD BEBYGGD MILJÖ

- Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. **Kommentar:** Kommunen arbetar enligt målet.
- Natur- och kulturvärden skall tas tillvara och utvecklas.
- Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. **Kommentarer:** Frågan beaktas vid detaljplanering.

LOKALA ÅTGÄRDER

- Södertälje kommuns arbetsplatser har fungerande källsortering senast år 2005. **Kommentar:** Flertalet arbetsplatser har källsortering.
- Inom tätorterna bör nätet av återvinningsstationer vara fullt utbyggt år 2005. Senast år 2005 återvinns eller återanvänds minst 80 % av det avfall som tas emot på Tveta Återvinningsanläggning. **Kommentar:** 98 % av avfallet som togs emot på Tveta återvinns. Detta inkluderar bland annat förbränning med energiutvinning, användning av t ex. askor i konstruktioner med mera.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
KÄLLSORTERING			
Vid detaljplanering, bygglovsprövning eller tillsyn, förordar Södertälje kommun avfallshandling som möjliggör och underlättar för källsortering.	Stadsbyggnadsnämnden, Miljönämnden	Arbetet pågår.	
Södertälje kommun i samarbete med Förpackningsinsamlingen och dess entreprenörer, arbetar aktivt för att nätet av återvinningsstationer byggs ut.	Kommunstyrelsen, Telge Återvinning	Telge Återvinning inför successivt fastighetsnära källsortering. Antalet återvinningsstationer kommer inte öka, eftersom fastighetsnära källsortering prioriteras.	
Södertälje kommun lägger extra stor vikt vid att skolor och förskolor har fungerande källsortering.	Utbildningsnämnden Telge Återvinning	Förskolorna är igång samt ett flertal grundskolor. Detta behöver dock följas upp av kommunen i samarbete med Telge Återvinning.	
Telge Återvinning arbetar aktivt med informationsspridning i syfte att synliggöra de insatser som kommuninvånarna gör.	Telge Återvinning	Under 2010 genomfördes en kampanj för att öka kvalitén på det utsorterade avfallet och mängden utsorterade förpackningar. Kommunen har också bland annat spridit information i Miljöbarometern 2010.	
Telge Återvinning fortsätter sprida flerspråkig information i syfte att alla kommunens invånare får samma kunskaper om källsortering och avfallshandling.	Telge Återvinning	Ytterligare åtgärder behövs inom detta område.	
Telgebostäder och Telge fastigheter utreder möjligheterna att förbättra förutsättningarna för insamling av avfall, grovsopor och förpackningar i sitt fastighetsbestånd.	Telgebostäder, Telge fastigheter	Telgebostäder arbetar kontinuerligt för att åstadkomma förbättringar av avfallshandlingen inom företagets fastigheter. Åtgärder hanteras inom ramen för lokala miljömål. Telge Fastigheter arbetar med frågan.	
Telge Återvinning utreder förutsättningarna för ett system där mindre företag kan bli av med sitt farliga avfall.	Telge Återvinning	Telge Återvinnings miljöbil erbjuder hämtning av farligt avfall hos företag.	
Södertälje kommuns samtliga nämnder och bolag verkar för att få igång fungerande källsortering på sina arbetsplatser.	Samtliga nämnder och kommunala bolag	Åtgärden pågår och flertalet verksamheter har fungerande källsortering	

Buller

LOKALA DELMÅL

- Antalet människor som utsätts för störande trafikbuller överstigande gällande riktvärden minskar i enlighet med Södertälje kommuns bullerplan. **Kommentar:** Kommunen arbetar med frågan och en bullerkartläggning har tagits fram. Fastighetsägare kan söka pengar för investeringar.
- Senast år 2007 har Södertälje kommun upprättat en handlingsplan för hur sk tysta områden ska kunna värnas så att tystnaden bibehålles. **Kommentar:** En inventering är genomförd och en handlingsplan planeras.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun inventerar förekomsten av s.k. tysta områden i tätorternas närhet och i naturområden av betydelse för friluftslivet. En handlingsplan upprättas för hur tysta områden ska kunna fortsätta att vara tysta.	Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Miljönämnden	Inventering genomförd men det återstår att ta fram en handlingsplan.	
Södertälje kommun eftersträvar att den ekvivalenta ljudnivån utomhus inte överstiger 55 dB(A) vid nybyggnation av bostäder i tätort. Vid nyetablering av enstaka bostäder och gruppbebyggelse på landsbygden eftersträvas att klara riktvärdet 50 dB(A). I friluftsområden och områden som i översiktsplanen karaktäriseras som orörda eftersträvas att upprätthålla en låg bakgrunds nivå på 40 dB(A).	Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Miljönämnden	Miljökontoret arbetar systematiskt för att reducera det nöjesrelaterade bullret samt har tillsyn på samtliga skolor. Tillsynen visar att de flesta bullerproblemen inomhus är åtgärdade.	
Södertälje kommun verkar för att den antagna åtgärdsplanen mot trafikbuller är genomförd senast år 2007.	Tekniska nämnden	Åtgärden pågår. En bullerkartläggning är genomförd. Bidrag finns att söka för fastighetsägare.	

Trygghet, demokrati och jämställdhet

LOKALA DELMÅL

- Vid planering av samhällets utformning och utveckling söker Södertälje kommun aktivt dialog med berörda grupper och kommuninvånare. Särskild vikt ska läggas vid grupper som normalt inte kommer till tals. **Kommentar:** Kommunen söker aktivt dialog med berörda grupper och särskild vikt läggs vid grupper som normalt inte kommer till tals. Projekt som kan nämnas är:
 - Projekt Effektiv Samverkan Södertälje som syftar till att skapa ett tryggare Södertälje.
 - Regelbunden kontakt med kommunala handikappsrådet samt kommunala pensionärsrådet
 - Årligen återkommande medborgardagen i Stadshuset samt Kringelfestivalen och trygghetsdagen i september.
 - Deltagande i nationella projektet "Kommunens kvalitet i korthet" där syftet är att med stöd av resultaten utveckla dialogen mellan förtroendevalda och medborgarna.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utreder formerna för att med nya angreppssätt och metoder inhämta synpunkter från berörda i samband med kommunens samhällsplanering.	Stadsbyggnadsnämnden	Nya metoder prövas bland annat i projektet Södra stadskärnan.	
Södertälje kommun granskar trafiknätsanalysen ur ett jämställdhets- och könsperspektiv i syfte att trafiknätet ska tillgodose både kvinnors och mäns behov.	Tekniska nämnden	Kommunen verkar för frågan i planering av trafiknätet.	
Södertälje kommuns belysningsplan utarbetas med full medvetenhet om behovet av trygghet och säkerhet. Både kvinnors, mäns och barns behov av säkerhet och trygghet tillgodoses.	Tekniska nämnden	Kontoret arbetar med frågan.	
Tryggheten i tätorterna kan ökas genom en medveten fysisk planering. Södertälje kommun utarbetar riktlinjer och checklistor för byggande av trygga miljöer. Att skapa trygga skolvägar prioriteras.	Stadsbyggnadsnämnden	Åtgärden beaktas i planeringen. En checklista finns framtagen för bedömning av trygghet.	

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer

LOKALA ÅTGÄRDER

- Senast år 2010 grundas den fysiska planeringen och samhällsbyggandet på program och strategier för hur kulturhistoriska och estetiska värden ska tas tillvara och utvecklas. **Kommentar:** Åtgärden pågår.
- Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen är senast år 2010 definierad och ett program finns för skydd av dess värden. Samtidigt är minst 25 % av den värdefulla bebyggelsen långsiktigt skyddad. **Kommentar:** Åtgärden pågår.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Senast år 2007 har kommunen tagit fram program och strategier för hur kulturhistoriska och estetiska värden ska tas till vara och utvecklas. Arbetet föregås av en bebyggelseinventering och resulterar i ett kulturmiljövårdsprogram.	Kultur- och fritidsnämnden	Åtgärden genomförd.	
Senast till år 2010 bör kommunen ha tagit fram informationsmaterial om kulturhistoriskt värdefulla objekt som byggnader, kulturbärande element och fornminnen. Syftet är att göra den lokala historien lättillgänglig.	Kultur- och fritidsnämnden	Rapporten utgör informationsmaterialet och kommer att tillgängliggöras via kommunens hemsida och om möjligt även tryckas.	

NATIONELLT MÅL: LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

LOKALA ÅTGÄRDER

- Kvarvarande opåverkade ström- och forssträckor förblir oexploaterade. **Kommentar:** Vi bevakar och arbetar enligt målet. Bland annat fortsätter arbetet med att bibehålla och utveckla Moraån till att bli ett limniskt reservat. Kontoret har ordnat betesavtal och hjälper till med röjning.
- De ekologiskt särskilt känsliga vattenområdena inom Södertälje kommun som är i behov av skydd ska omfattas av naturreservat, områden fredade mot fiske, fågelskyddsområden eller biotopskyddsområden. **Kommentar:** Kommunen arbetar enligt målet.
- För att kunna bedriva en hållbar samhällsplanering i överensstämmelse med Miljöbalken, tar Södertälje kommun hänsyn till den samlade bebyggelsen inom ett avrinningsområde, i stället för att se till varje bebyggelseförslag för sig. **Kommentar:** Kommunen bevakar frågan.
- Södertälje kommun deltar i kommande vattenplanering där tillrinningsområdena är utgångspunkten. **Kommentar:** Kommunen bevakar och arbetar med frågan.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun tillsammans med berörda kommuner, myndigheter och eventuella andra berörda utarbetar senast år 2009 åtgärdsprogram och förvaltningsplaner med avrinningsområdena som utgångspunkt.	Miljönämnden	Den nyskapande vattenmyndigheten har gjort ett övergripande åtgärdsprogram som sedan ska konkretiseras på lokal nivå. Södertälje deltar inom Trosaåns vattenvårdsförbund för lokal samverkan.	
Vid detaljplanering, fördjupad översiktsplanering samt bygglovsprövning inom ekologiskt särskilt känsliga avrinningsområden tar Södertälje kommun hänsyn till den samlade bebyggelsens påverkan.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommun-delsnämnderna, Miljönämnden	Beaktas i samband med detaljpaneläggning och lokaliseringssprövning av ny bebyggelse.	
Detaljplanering inom strandskyddade områden förekommer inte annat än då det finns särskilda skäl. Då läggs stor vikt vid tillgänglighet för allmänheten, samt påverkan på flora och fauna eftersom orörda stränder är livsavgörande för många växter och djur.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommun-delsnämnderna, Miljönämnden	Bevakas kontinuerligt i översiktsplan- och detaljplanarbete.	
Södertälje kommun utreder behovet av att mynningsvikar och utmynnande vattendrag skyddas för sina naturvärden i allmänhet och som reproduktions- och uppväxtområden för fisk och andra organismer.	Miljönämnden	Inventering genomförd. Åtgärden föreslås prioriteras och ett åtgärdsprogram tas fram.	

NATIONELLT MÅL: HAV I BALANS SAMT LEVANDE KUST OCH SKÄRGÅRD

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den ekologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärde. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

- De ekologiskt särskilt känsliga kustområdena inom Södertälje kommun som är i behov av skydd omfattas av naturreservat, fågelskyddsområden eller områden fredade mot fiske. **Kommentar:** Kommunen arbetar enligt målet.
- Södertälje kommun deltar aktivt i kommande vattenplanering där avrinningsområdena är utgångspunkten. **Kommentar:** Kommunen deltar aktivt i vattenplaneringen.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun engagerar sig i samarbetet mellan skärgårdskommuner, länsstyrelser, hembygdsföreningar och naturskydds- och miljöföreningar för att höja medvetandet om Östersjön och skärgårdsmiljön och identifierar insatser för att minska miljöpåverkan.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår.	

NATIONELLT MÅL: SÄKER STRÅLMILJÖ

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.

LOKALA DELMÅL

- Senast år 2010 har alla skolor och förskolor lägre radonhalt än 200 Bq/m³. Senast år 2020 är radonhalten i alla bostäder lägre än 200 Bq/m³. (Nationellt mål) **Kommentar:** Målet är uppnått för skolor och förskolor. Fastighetsägarna arbetar med resterande bostäder och tillsynens av dem ska påbörjas 2010-2011.
- Bygandet av de master som krävs för mobiltelefonin samordnas för att undvika en alltför stor påverkan på omgivningen. **Kommentar:** Målet beaktas i all planering i den mån det är möjligt vid planering.
- Södertälje kommun verkar för att minst tre relativt opåverkade områden med låg elektromagnetisk strålning bibehålls och att strålningen där inte ökar. **Kommentar:** Kommunen bevakar frågan men har svårt att arbeta med den praktiskt.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun tillser att bostäder och byggnader som uppförs i högriskområden samt i områden med lokala förekomster av högradonmark, ska ha en radonsäker grundkonstruktion.	Stadsbyggnadsnämnden	Åtgärden bedöms som genomförd. Ansvaret att följa byggnormen ligger på byggherren.	
Södertälje kommun följer upp tidigare radonmätningar och förnyar informationen till berörda fastighetsägare.	Miljönämnden	Åtgärden pågår. Under hösten 2011 kommer kontoret att anordna ett seminarium för fastighetsägare där bland annat radonfrågor kommer att tas upp. Därefter kommer en ny tillsynskampanj att påbörjas med början av mätsäsongen 2011/12.	
Södertälje kommun följer upp inventeringen av de hus och offentliga lokaler som misstänks vara byggda med blåbetong.	Miljönämnden	Åtgärden i stort klar. Väntar på några enstaka mätresultat.	
Södertälje kommun bevakar frågor om radiofrekvent elektrisk fältstyrka. Mätningar utförs regelbundet.	Miljönämnden	Mätprogram fastställt för återkommande mätningar.	
Områden med låg elektromagnetisk strålning, som är lämpliga för bebyggelse, skyddas om möjligt från ökad strålning genom detaljplan eller områdesbestämmelser.	Stadsbyggnadsnämnden, kommundelsnämnderna	Åtgärden pågår men är svår att genomföra praktiskt för kommunen.	
Vid bygglov för master för mobiltelefoni prövas lokaliseringen utifrån hänsyn till landskapsbilden och behovet av orörda områden med låg elektromagnetisk strålning.	Stadsbyggnadsnämnden, kommundelsnämnderna	Lokalisering med hänsyn till landskapsbilden prövas i samband med bygglovprövningen. Åtgärden pågår men är svår att genomföra praktiskt för kommunen.	

NATIONELLT MÅL: MYLLRANDE VÅTMARKER

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

LOKALA DELMÅL

Ingen exploatering sker som innebär negativ påverkan på våtmarker med höga natur eller kulturvärden.

Kommentar: Kommunen arbetar enligt målet.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
I samband med detaljplanering och exploatering, uppmärksammas och värnas alltid befintliga våtmarker.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommunalsnämnderna, miljönämnden	Stadsbyggnadsnämnden: Bevakas kontinuerligt i översiktsplan- och detaljplanarbete. Miljönämnden: Åtgärden bevakas och pågår kontinuerligt i planarbetet.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att våtmarker och småvatten ska bevaras i anslutning till tätorter och inom odlingslandskapet samt vid behov återskapas.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommunalsnämnderna, Miljönämnden	Stadsbyggnadsnämnden: Bevakas kontinuerligt i översiktsplan- och detaljplanarbete. Miljönämnden: Åtgärden bevakas och pågår kontinuerligt i planarbetet. En groddjursinventering är genomförd 2007.	

NATIONELLT MÅL: BARA NATURLIG FÖRSURNING

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning skall underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen skall inte öka korrosionshastigheten i tekniskt material eller kulturföremål och byggnader.

LOKALA DELMÅL

År 2020 är sjöarna i Södertälje kommun inte längre drabbade av försurning som orsakas av människan.

Kommentar: Kommunen klarar målet (Länsstyrelsens bedömning)

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun verkar för att de sjöar inom Södertälje kommun som kalkas idag, ska kalkas även fortsättningsvis enligt Länsstyrelsens kalkningsplan.	Miljönämnden	Fortlöpande.	
Södertälje kommun engagerar sig i kalkning av vissa sjöar, t ex Trönsjön och Askaren, för att säkra den biologiska mångfalden. Kommunen bör överväga att överta huvudmannskapet för kalkning av denna typ av sjöar.	Miljönämnden	Åtgärden genomförd. Miljökontoret kommer eventuellt att bli huvudman för Stora Trönsjön.	

NATIONELLT MAL: SKYDDANDE OZONSKIKT

Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

LOKALA DELMÅL

- Senast till år 2010 har alla stationära anläggningar med innehåll av köldmedierna av HCFC eller CFC (senast till december 2004) inom Södertälje kommun identifierats och köldmediet ersatts med ämnen som inte påverkar ozonskiktet negativt. **Kommentar:** Utfasning av CFC och HCFC är genomförd.
- Södertälje kommun föregår med gott exempel och byta köldmedier till ämnen som inte påverkar ozonskiktet negativt och inte heller bidrar till växthuseffekten. **Kommentar:** Utfasning av ämnen som påverkar ozonskiktet negativt är genomförd. Utsläppen av ozonnedbrytande ämnen sker främst från varor och produkter.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun bör undersöka möjligheterna att ersätta traditionell komfortkyla med frikyla eller annan mindre miljöpåverkande teknik i de egna fastigheterna.	Telgebostäder, Telge fastigheter	Åtgärden pågår och bevakas. Telgebostäder: Telgebostäder samarbetar med Telge Energi i dessa frågor. Telge Fastigheter: Utrett och genomfört i Luna och Kringlan.	
Södertälje kommun kartlägger förekomsten och användningen av ozonnedbrytande ämnen inom kommunen.	Miljönämnden	Åtgärden som är genomförd, bedöms enbart kunna omfatta de anläggningar som är anmälningspliktiga. Mindre anläggningar bedöms som omöjliga att kartlägga.	
En plan utarbetas för inventering och utfasning av skumplast innehållande CFC/HCFC vid ombyggnad, renovering, reparation och rivning.	Telgebostäder, Telge fastigheter	Telgebostäder: Generellt finns ingen möjlighet att praktiskt/ekonomiskt fasa ut skumplast CFC/HCFC. Det är mycket sällan som detta blir aktuellt vid ombyggnad, renovering och reparation i Telgebostäders fastigheter. Telge Fastigheter: Ej hanterat, jämför TBs svar.	

ÖVERGRIPANDE MÅL

Södertälje kommun ska samhällsplanera för en effektivare energianvändning inom bebyggelse och transportsektorn.

MÅL PÅ LÅNG SIKT

Utsläppen av växthusgaser inom Södertälje kommun ska minska med 60 % mellan 1990 och 2020 enligt Agenda 21 med klimatstrategi för Södertälje kommun.

DELMÅL

- Södertälje kommun ska minimera sin förbrukning av fossila bränslen. År 2007 ska inga fastigheter med kommunala verksamheter värmas med fossila bränslen från enskilda pannor. **Kommentar:** I stort sett värms inge kommunala verksamheter med fossila bränslen från enskilda pannor.
- Utsläppen av koldioxid från uppvärmning av enskilda fastigheter ska minska jämfört med 2000 års nivå. **Kommentar:** Utsläppen har minskat från enskilda fastigheter.
- År 2010 ska fjärrvärmeproduktionen inom kommunen till minst 80 % baseras på förnyelsebara bränslen (enligt IPCC:s def. av förnyelsebara bränslen). **Kommentar:** Ca 90 % baseras idag på förnyelsebara bränslen. Under 2010 blev andelen 85 % förnyelsebara bränslen pga. den kalla vintern och brist på förnyelsebara bränslen. De fossila bränslena är torv, platser i bränslekrossen och eldningsoljan För platen finns ingen annan lösning än att bränna upp den för den får inte deponeras.
- Energianvändningen inom kommunens och de kommunala bolagens lokaler ska minska med minst 2 % per år och ytenhet från det att energiplanen antas år 2004 fram till år 2010. **Kommentar:** Bolagen och verksamheterna arbetar enligt målet.

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
GENERELLA ÅTGÄRDER			
Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden ska kontinuerligt arbeta med energistrategiska åtgärder i sin planering.	Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden	Görs fortlöpande. I olika sammanhang, men inte uttalat eller samlat under en rubrik.	
Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden ska göra energiplanens intentioner kända för kommunens invånare, näringslivet i kommunen och för andra intressenter och aktivt arbeta för att implementera energiplanens åtgärdsförslag.	Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden	Görs fortlöpande bland annat via Energirådgivningen och Miljöbarometern. Arbetet kommer att fortsätta inom Klimatstrategin.	
ÅTGÄRDER FÖR SÄKER OCH MILJÖANPASSAD ENERGITILLFÖRSEL			
<i>Generella åtgärder</i>			
Fastigheter med kommunal verksamhet ska värmas med fjärrvärme eller förnybara energikällor i enskilda system senast år 2007.	Telge Nät samt Telge fastigheter	Enstaka objekt återstår.	
Kommunen arbetar aktivt för att informera kommuninvånarna om bestämmelserna i hälsoskyddsföreskrifterna om vedeldning, samt ge information om hur man kan "elda rätt". Ansvaret för detta ligger på miljönämnden.	Miljönämnden	Görs fortlöpande. På webbplatsen och genom seminarium eller andra återkommande aktiviteter.	
Kommunen ska verka för att större bebyggelsegrupper utanför fjärrvärme-nätet vid nybyggnation ska förberedas för en kollektiv anslutning till när- eller fjärrvärme.	Kommundelsnämnderna, Tekniska nämnden och Stadsbyggnadsnämnden	Kontoret arbetar aktivt med frågan vid planläggning och genomförande av planer där staden är markägare. Förslag i ny ÖP: Möjligheten att ansluta bebyggelse till fjärrvärme ska beaktas vid lokalisering av nya områden.	
Kommunen ska vid nybyggnation eller större ombyggnation, i planföreskrifter reglera att installation av direktverkande el eller pannor för enbart oljeeldning eller andra fossila bränslen inte tillåts.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommunaldelsnämnderna och Miljönämnden	Rekommendation ges alltid i planerna, men PBL ger inget stöd för ett förbud.	

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
Kommunen ska genom rådgivning och information verka för att direktverkande elvärme eller pannor för enbart oljeeldning eller andra fossila bränslen inte installeras vid nybyggnation eller vid större ombyggnader utanför detaljplanlagt område.	Stadsbyggnadsnämnden och Miljönämnden	Rådgivning och information lämnas vid byggsamråden. Nybyggda småhus på landsbygden värms i princip alltid upp med direktverkande el. I kataloghus finns inte pannrum med i planlösningen vilket gör att panneldning med flis eller pellets inte kan användas. Bergvärme kan vara aktuellt om det inte är flera små tomter som angränsar för nära till varandra	☹️
<i>Uppvärmning i centralorten</i>			
Kommunen skall vid utarbetande av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt normalt kräva uppvärmning med fjärrvärme.	Tekniska nämnden, Kommundelsnämnderna och Stadsbyggnadsnämnden	Kommunen kan inte ställa krav på uppvärmningssystemet som tex fjärrvärme i detaljplaner. Det går dock i exploateringsavtalet om kommunen äger marken och Telge nät bedömer det som lönsamt.	☹️
Nyproduktion av småhus ska alltid planeras för möjligheten att införa fjärrvärme eller annat kollektivt uppvärmningssystem.	Tekniska nämnden, Kommundelsnämnderna och Stadsbyggnadsnämnden	Sbk arbetar för att nya småhus skall kunna anslutas till fjärrvärme. Det är dock Telge Nät som ansvarar och beslutar om utbyggnad av fjärrvärme.	☹️
Kommunen ska genom ägardirektiv verka för att Söderenergi arbetar aktivt för att minska andelen fossila bränslen i syfte att fjärrvärmeproduktionen inom kommunen år 2010 till minst 80 % ska baseras på förnyelsebara bränslen.	Kommunstyrelsen	Idag uppgår andelen biobränslen till ca 90 %. Söderenergi har en uttalad målsättning att minska andelen fossila bränslen i sin bränslemix. Utbyggnaden av kraftvärmeverket innebär att andelen fossila bränslen att minskar ytterligare. Under 2010 blev andelen 85 % förnyelsebara bränslen pga den kalla vintern och brist på förnyelsebara bränslen. De fossila bränslena är torv, platser i bränslekrossen och eldningsoljan För plasten finns ingen annan lösning än att bränna upp den för den får inte deponeras.	😊
<i>Uppvärmning i övriga tätorter</i>			
Kommunen ska vid utarbetande av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt normalt kräva uppvärmning med fjärrvärme i Järna.	Järna kommunalnämnd, Tekniska nämnden och Stadsbyggnadsnämnden	För Järna gäller samma regler som planläggning, exploateringsöverenskommelser och försäljning av småhus som angetts för övriga Södertälje enligt ovan.	☹️
Fjärrvärmeproduktionen i Järna ska senast år 2007 till minst 80 % baseras på förnybara energikällor.	Telge Nät och Söderenergi	Andelen förnyelsebara bränslen var 2009 62 %. Ytterligare en havreskalspanna projekteras med start under 2011och då beräknas koldioxidutsläppen minska ytterligare.	☹️
Nyproduktion av småhus i Järna ska alltid planeras för möjligheten att införa fjärrvärme eller annan gemensam uppvärmningsform.	Järna kommunalnämnd och Stadsbyggnadsnämnden	För Järna gäller samma regler som planläggning, exploateringsöverenskommelser och försäljning av småhus som angetts för övriga Södertälje enligt ovan.	☹️
Kommunen ska vid utarbetande av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt förorda uppvärmning med förnybara bränslen i samtliga tätorter.	Tekniska nämnden, Kommundelsnämnderna och Stadsbyggnadsnämnden	För Järna gäller samma regler som planläggning, exploateringsöverenskommelser och försäljning av småhus som angetts för övriga Södertälje enligt ovan.	☹️
Vid etablering av fjärrvärmesystem i övriga tätorter ska fjärrvärmeproduktionen till minst 80 % baseras på förnybara energikällor. Det ska även vara möjligt för andra aktörer att driva närvärmeanläggningar.	Telge Nät och Söderenergi	Ca 90 % baseras på förnyelsebara bränslen.	😊
<i>Enskild uppvärmning</i>			
Kommunen ska genom information och rådgivning verka för att enskild uppvärmning av byggnader ska baseras på förnybara energikällor.	Miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden och Telge Energi Försäljning	Görs fortlöpande, bland annat vid byggsamråd och via energirådgivningen.	😊
Telge Energi Försäljning får i uppdrag att utreda möjligheterna att erbjuda biobaserade bränslen utanför de områden som täcks av fjärrvärmenätet.	Telge Energi Försäljning	Telge Energi försäljning erbjuder pellets.	😊

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
<i>Produktion och tillförsel av kyla</i>			
Kommunen ska verka för att fjärrkylnätet i centralorten byggs ut att omfatta alla större konsumenter av komfortkyla.	Telge Nät	Frågan beaktas vid all projektering.	
Kommunen ska verka för att kylanläggningar utan negativ miljöpåverkan för produktion av komfortkyla ska etableras inom övriga tätorter.	Telge Nät	Frågan beaktas vid allprojektering.	
Alternativ som utnyttjar frikyla ska prioriteras vid etablering av nya anläggningar för produktion av komfortkyla.	Telge Nät	Frågan beaktas vid allprojektering.	
<i>Produktion och tillförsel av el</i>			
Kommunen ska reservera erforderligt utrymme för ett framtida kraftvärmeverk vid Igelsta och verkar för att Igelsta omvandlas till ett biobränslebaserat kraftvärmeverk.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd.	
Samtliga kommunala verksamheter ska åläggas att köpa el från förnybara energikällor utöver de krav som elcertifikatssystemet innebär.	Kommunstyrelsen och Telge koncernstyrelse	Från och med februari 2008 köper kommunen endast el från vind- och vattenkraft via Telge Energi.	
Exponering av elektriska fält ska beaktas vid utbyggnad av eltilförselsystem.	Telge Nät och Miljönämnden	Detta görs alltid både i planremisser och varje projekt.	
ÅTGÄRDER FÖR HUSHÅLLNING MED ENERGI			
<i>Generella åtgärder</i>			
Samhällsbyggnadskontoret ska senast den 1 juni 2005 utveckla riktlinjer som syftar till att hushållning med energi beaktas i översiktsplaneringen, vid upprättande av detaljplaner och i bygglovprövning.	Stadsbyggnadsnämnden	De fastighetsägda bolagen har ett miljöprogram med energikrav på 75 kWh/7kvm. Telge fastigheter bygger alla nya fastigheter efter Green Building standard, vilket ska ligga 25 % under Boverkets byggregler. I nya ÖP:n föreslås att energieffektiva hus främjas i planeringen och bygglovsgivning, både i befintlig och ny bebyggelse.	
Kommunen ska vid utformning av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt alltid verka för god energihushållning.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommunstyrelsen och Tekniska nämnden	Kommunen arbetar aktivt för att verka för god energihushållning. Bättre samordning mellan detaljplanläggning och Telge Nätets aktiviteter för att ansluta ny bebyggelse behövs dock, liksom ett ökat samarbete med småhusproducenter om metoder för uppvärmning.	
I samband med planering för byggande, såväl vad det gäller översikts- som detaljplanering, ska kommunen i ett tidigt skede formulera de energi- och miljökrav som ska gälla. Samhällsbyggnadskontoret ska verka för att energianvändningen i nya byggnader är högst 90 kWh/m ² * år.	Stadsbyggnadsnämnden och Miljönämnden	Kommunen arbetar för formulera energi- och miljökrav i kommande översiktsplan. Inriktningen är 75 kWh/m ² .	
<i>Kommunal energi- och klimatrådgivning</i>			
Kommunen ska utveckla den kommunala energirådgivningen i enlighet med Telge Energis verksamhetsplan	Kommunstyrelsen eller stadsbyggnadsnämnden? (anges inte i planen)	Aktiviteter för 2010 utöver stöd via hemsidan och telefon: - Företagsbesök. - Utskick till alla småhus. - Radiospotar. - Information via Gröna familjen med reportage i LT. - Rådgivning vid ny exploatering (passivhus). - Biblioteksutställning i Järna. - Belysningsseminarium för PRO.	
Energirådgivningens organisatoriska tillhörighet bör utredas.	Kommunstyrelsen, Telge	Behovet av detta är i dagsläget måttligt.	

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
<i>Energieffektivisering i kommunens egen verksamhet</i>			
Kommunens förvaltningar och kommunala bolag ska senast 2005 upprätta strategi för energieffektivisering för respektive verksamhet.	Samtliga nämnder och bolag. Kommunstyrelsen och Telge koncernstyrelse har emellertid ett övergripande ansvar.	Energieffektiviseringsstrategin finns för den kommunala organisationens byggnader och transporter inom arbetet med energieffektiviseringsstödet. Samtliga bostäder och lokaler inom Telges bestånd är energideklarerade.	
Alla kommunala verksamheter och förvaltare ska genomföra analys av energianvändningen för samtliga fastigheter och verksamheter.	Samtliga nämnder och bolag	Analyserna är genomförda och effektiviseringsarbetet pågår.	
Kommunen ska ställa kvantitativa mål för energieffektivisering inom kommunens verksamheter.	Kommunstyrelsen	Åtgärden genomförd. Mål finns med i Mål & Budget.	
Kommunen ska årligen sammanställa uppgifter om energianvändning och resultat av energieffektiviseringsåtgärder i kommunens verksamhet inklusive kommunala bolag.	Samtliga nämnder och bolag. Miljönämnden får ett ansvar att presentera resultatet i miljöbokslutet.	Flertalet verksamheter sammanställer uppgifter om energianvändning i verksamhetsberättelserna.	
Kommunen fortsätter inventeringen av energiförbrukningen i kommunens fastighetsbestånd. Fastigheter med hög energiförbrukning ska prioriteras för renovering och energieffektivisering.	Telge fastigheter och Telge Bostäder	Ett samarbete pågår mellan Telgebostäder och Telge Energi där vi ser ut de mest olönsamma fastigheter vad gäller energiförbrukning. Utbyggnadstakten är c:a 15 st fastigheter per år. Analys är genomförd och fastigheterna prioriterade i angelägenhetsgrad. Bolagets effektiviseringsmål, i genomsnitt 2 % per år.	
Kommunen ska göra en tids- och genomförandeplan i syfte att inga fastigheter med kommunala verksamheter år 2007 ska värmas med fossila bränslen från enskilda pannor.	Telge Fastigheter	Åtgärden är genomförd.	
Kommunen ska i sina direktiv tillse att de kommunala bolagen inventerar energiförbrukningen i sina fastighetsbestånd. Fastigheter med stor energiförbrukning ska prioriteras för renovering och energieffektivisering.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd. En ny strategi ska tas fram	
Kommunen ska i direktiven till Telge Energi Försäljning och Telge Bostäder ange att eltaxor och mätningar i Södertälje kommun utformas så att energihushållningen ökar.	Koncernstyrelsen	Bolagens priskonstruktioner är, enligt vår bedömning, så rörliga som de kan vara utan att bolagens ekonomi utsätts för alltför stora risker. Genom månadsvisa analyser och nyhetsmejl till kunder och media ger Telge Energi kunderna beslutsunderlag för att välja ett rörligt eller bundet elpris. Telge Nät har också installerat nya elmätare så att kunderna kan läsa av sin elförbrukning månadsvis för att få incitament för att minska sin förbrukning.	
Kommunen ska verka för att möjligheten till individuell mätning av varmvattenförbrukningen beaktas.		Telge Bostäder bedriver ett pilotprojekt med installation av varmvattenmätning i ett bostadsområde. Projektet kommer att utvärderas med avseende på investeringskostnad och resultat.	
Kommunen och kommunens bolag ska tillämpa livscykelkostnad som urvalskriterium vid upphandlingar som omfattas av lagen om offentlig upphandling.	Samtliga nämnder och bolag	Tillämpas ej. Förståelsen av innebörden i målet verkar mycket dålig.	
Nyckeltal för värme- och elförbrukning i kommunala verksamheter och fastigheter ska inte överstiga riksgenomsnittet eller annat relevant nyckeltal senast vid utgången av 2005. Ambitionsnivån ska därefter höjas ytterligare.	Samtliga nämnder och bolag	Telge bostäder har via SABO-samarbetet god koll på genomsnittliga förbrukningar i bostadshus. Telge fastigheter arbetar också med nyckeltal enligt REPAB som grundar sig på flera års energistatistik.	
Vid översyn av kommunens taxor ska energieffektivitet och minskad förbrukning premieras.	Tekniska nämnden och miljönämnden	Åtgärden gå ej ett genomföra och behöver formuleras om.	

